YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№5 (2)

ISSN: 2992-8982

https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/

2026

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 2026-yil, may.
2-qism

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor Genera's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po‘latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
G‘afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o‘qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja’sur Artiqboy o‘g‘li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:
Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo‘jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko‘rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: “Ma’rifat-print-media” MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O‘zR Tabiat resurslari vazirligi, O‘zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:
““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali
O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

MUNDARIJA

TIJORAT BANKLARIDA MOLIYAVIY HISOBOTLAR TAHLILINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'NALISHLARI 12
Xudoyberdiyev Ulug'bek Axmad o'g'li

O'ZBEKISTON KOMPANIYALARIDA DIVIDEND SIYOSATI JOZIBADORLIGINI OSHIRISH 16
Shermuxamedov Akmal Komiljonovich

РАЗВИТИЕ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ФИНТЕХА И ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА 21
Салимова Зиёда Рустамжон қизи

ELEKTR TARMOQLARI KORXONALARIDA YO'QOTISHLAR HISOBI UCHUN ISHCHI HISOBVARAQLARI TIZIMINI ISHLAB CHIQISH 27
Xojimurodov Zuxriddin Shukurullo o'g'li

RAQAMLI MUHITDA BANK XIZMATLARINI MASOFADAN KO'RSATISHNI TAKOMILLASHTIRISH 32
Azlarova Aziza Axrorovna

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SOLIQ ORGANLARI FAOLIYATINI SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI 36
Soyibova Matluba Ahmedboyevna

O'ZBEKISTONDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI 41
M.O. Yo'ldoshova

NARXLARNI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY KONSEPSIYASI SIFATIDA DINAMIK NARX SHAKLLANTIRISH 45
Anvar Deberdiyev

SOLIQ MA'MURCHILIGINI RAQAMLASHTIRISH VA RIVOJLANTIRISH ORQALI YASHIRIN IQTISODIYOT KO'LAMINI QISQARTIRISH YO'LLARI 49
Mamatkulov Salimjon Raxmonkulovich

STARTAP EKOTIZIMLARINI RAG'BATLANTIRISHNING SOLIQ MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH: GLOBAL MUAMMOLAR VA HUDUDIY IMKONIYATLAR 55
Ishimova Mohinur Absalomovna

UMUMIY OVQATLANISH TIZIMIDA B2B MARKETINGINI JORIY ETISH. (XORAZM VILOYATI MISOLIDA) 61
Zakirova Gulnoza Qudratovna, Aliyeva Gulnora Ildarovna

TIBBIYOT TASHKILOTLARIDA NOMOLIYAVIY AKTIVLAR HISOBI AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI 67
Iskanov Xoljigit Nurkosimovich

RAQAMLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARINI RIVOJLANTIRISH MARKAZIDA ICHKI AUDIT TIZIMINI TASHIL ETISH AMALIYOTI 73
Suyunov Yorqin Bekmurodovich, Nazarov Ubaydulla Abdumannapovich

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MONOPOLIYAGA QARSHI SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI 79
Yuldashev Akmal Kiyomovich

TOG'-KON KORXONALARIDA TEXNOLOGIK TIZIM HOLATINI BAHOLASH VA IQTISODIY SAMARADORLIK ZAXIRALARINI ANIQLASH 83
Abirova Nargizabonu

YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI VA ULARNING MILLIY RIVOJLANISHI 88
Turayev Abduvohid Kuldashevich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

IQTISODIYOTNING INNOVATSION TARAQQIYOTI SHAROITIDA MEHNAT RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISHDAGI XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI....93
Artiqova O‘g‘iljon Zafar qizi

O‘ZBEKISTON MILLIY TELERADIOKOMPANIYASI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA SEMIR MODELIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI....101
Rustamov Zafar

QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA ISHLAB CHIQARISH TANNARXINI PASAYTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI....107
Metyakubov Azamat Djumanazarovich

BUXORO ARK ANSAMBLI TURISTIK SIG‘IM IMKONIYATLARINI BAHOLASH....111
Sulaymonova Malika Maxmudovna, Qilichov Muhriddin Husniddin o‘g‘li

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ПЛАНИРОВАНИЯ, КОНТРОЛЯ И АНАЛИЗА ДЕНЕЖНЫХ ПОТОКОВ НА МАЛЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ....116
Муродов Шавкатжон Фарходович, Зайналов Ж. Р.

XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ISHTIROKIDAGI INVESTITSION LOYIHALARNI AMALGA OSHIRISHDA MAVJUD MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO‘LLARI....121
Ochildiyeva Naima Mengziya qizi, Ollokulova Feruza Mansurovna

TIJORAT BANKLARINING KREDITLASH AMALIYOTIDA SUN’IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH....127
Melibayev Sodir Adilovich

TIJORAT BANKLARI RENTABELLIGINI TA’MINLASHDA AKTIVLAR VA REGULYATIV KAPITALNING O‘RNI....135
Sheraliev Abbos Xolmuminovich

DIGITAL TRANSFORMATION OF DECISION-MAKING IN THE NATIONAL ELECTRICITY GRID OF UZBEKISTAN....140
Abdumalik A. Djumanov, Mukhlisa M. Gafurova, Tursunmurod R. Sobirov

VIRTUAL IQTISODIYOTNING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH MEXANIZMLARI....147
Yuldashev Adhamjon Axadjonovich

O‘ZBEKISTON QIMMATLI QOG‘OZLAR BOZORINING RIVOJLANISH HOLATI VA INSTITUTSIONAL TUZILMASI....152
Shamsiddinov Ne’matjon Ashurali o‘g‘li

ASOSIY VOSITALAR HISOBI VA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH....157
To‘ychiyeva Dilnoza Farxod qizi

ELEKTRON TIJORAT BOZORIDA RISKLARNI BAHOLASH MASALALARI....162
Aripov Ulug‘bek Bahodirovich

UY-JOY BOZORINI IPOTEKA KREDITLASH AMALIYOTI ORQALI INTEGRATSIYA QILISH: O‘ZBEKISTON SHAROITIDA RIVOJLANISH YO‘NALISHLARI....166
A’zamxo‘jayeva Nihola Sulaymon qizi

HUDUDIY INVESTITSIYA TARKIBINING IQTISODIY SAMARADORLIKKA DINAMIK TA’SIRINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)....171
Mirzakulova Risolat Musurmankulovna

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATINI KREDITLASH TARTIBINI TAKOMILLASHTIRISH....175
Bo‘taev O‘tkir Eshboevich

KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI MOLIYALASHTIRISHNING INNOVATSION USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH....181
Umarova Malika Nematjanovna

РАЗВИТИЕ ИНСТРУМЕНТОВ ЗЕЛЕНОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ КАК ФАКТОР СТАНОВЛЕНИЯ ЦИРКУЛЯРНОЙ ЭКОНОМИКИ В УЗБЕКИСТАНЕ....187
Рахмонов Джамшид Одил угли

ПРОБЛЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКИМИ РЕСУРСАМИ В ОРГАНИЗАЦИЯХ КУЛЬТУРЫ УЗБЕКИСТАНА 194
Абдусаламова Фарогат Сунатиллаевна

BANK XIZMATLARI KO'RSATISH MEZONLARINI ANIQLASH VA ULARNI BAHOLASH 200
Avazbek Jo'rayev

BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA EKOLOGIK OMILLARNING IQTISODIY AHAMIYATI 207
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna

ASALARICHILIK XO'JALIKLARIDA ISHLAB CHIQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI 211
Berdimuratov Kuanishbay Genjebaevich

ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ ПРОЕКТОВ И ПРОГРАММ 215
Абдупаттоев Абдухакимжон Абдулхамид угли

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING "YASHIL" IQTISODIYOTGA O'TISH STRATEGIYASI 228
Mohichexra Melikovna Mo'minova

INKLYUZIV TURIZMNI RIVOJLANTIRISH XUSUSIYATLARI: XALQARO TAJRIBA TAHLILI 233
Dilbar Xasanovna Aslanova, Usmanova Zumrad Islamovna

TA'LIM TIZIMIDA MARKETING YONDASHUVI VA TAMOYILLARINI QO'LLASHNING NAZARIY ASOSLARI 239
Musayeva Shoira Azimovna, Raxmonova Aziza Tolibovna

MEHMONXONALAR VA OILAVIY MEHMON UYLARI RIVOJLANISHINING NAZARIY ASOSLARI 245
Boynazarov Ulug'bek Egamberdiyevich

HUDUDLARNING TURISTIK SALOHIYATIDAN FOYDALANISH ORQALI ICHKI TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI 250
Daminov Mirvoxid Isroilovich

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA YASHIL IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: MAKROIQTISODIY VA TARMOQ KO'RSATKICHLARI ASOSIDA TAHLIL 255
Iminoxunov Abdukoxor Abdivaitovich

OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINING INNOVATSION SAMARADORLIKKA TA'SIRI 264
Abdunabiyev Sirojiddin G'anijon o'g'li

ИССЛЕДОВАНИЕ АКТИВНОСТИ И СТАБИЛЬНОСТИ КАТАЛИЗАТОРОВ В ПРОЦЕССЕ ГИДРООЧИСТКИ НЕФТЕПРОДУКТОВ И ИХ РОЛЬ В ОХРАНЕ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ 271
Тураев Баходир Тиркашевич, Махманов Дониёр Махманович

SURXONDARYO VILOYATI HUDUDIY TURIZM BOZORINING MARKETING TAMOYILLARI ASOSIDAGI KOMPLEKS TAHLILI 276
Namozov Shahzod Maxmud o'g'li

INNOVATIVE TRANSFORMATION PROCESSES AND ADVANCED INTERNATIONAL EXPERIENCE IN THE FIELD OF AGRICULTURAL SERVICES 282
Djurayeva Dilnoza Davronovna, Boltayeva Shakhnoza Bebudovna

COMPARISON OF HOSPITAL-BASED AND HOME-BASED REHABILITATION AFTER CERVICAL SPINE SURGERY IN UZBEKISTAN 290
Shokhrukh Ziyavaddinov

O'ZBEKISTON AKSIYADORLIK JAMIYATLARI MOLIYAVIY KOEFFITSIYENTLARI TAHLILI 299
Norqulov Mirsaid To'lqin o'g'li

TIJORAT BANKLARIDA RAQOBAT MUHITINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI TAHLILI 306
Turdiyev Izatulla Ollaqulovich

XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA IJARA HISOBI TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI 312
Xoliqulova Yulduz Panji qizi

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

ELEKTR TARMOQLARI KORXONALARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGIGA RAQAMLASHTIRISH VA INNOVATSIYALARNING O'RNI: XORIJ TAJRIBASI ... 317
Mavlonov Ozod Ulug'bekovich

QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHNI DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISHNING XORIJIY DAVLATLAR ILG'OR TAJRIBALARI VA ULARNI MAMLAKATIMIZDA QO'LLASH IMKONIYATLARI ... 322
Rajapov Xayrulla Bekdurdiyevich, Sharipova Lobar Umrbek qizi

BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH ASOSIDA BOSHQARISHNING ILG'OR XORIJIY TAJRIBALARI ... 330
Boltayev Zokirjon Otanazarovich

RAQAMLI IQTISODIYOT TRANSFORMATSIYASI SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI TO'LOV QOBILIYATINI TA'MINLASHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI ... 334
Adilova Zohida Ikromjonovna

MOLIYAVIY AKTIVLAR TARKIBIDAGI DEBITORLIK QARZDORLIKLARINI MHXS TALABLARI ASOSIDA BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI ... 339
Umurzakov Dilshodbek Xakimovich

ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ МЕНЕДЖМЕНТА В УСЛОВИЯХ УДАЛЁННОЙ РАБОТЫ ... 345
Хамидов Далер Дилшодович

ISMOIL SOMONIY MAQBARASINING TURISTIK SIG'IMINI BAHOLASH: BUXORO TARIXIY MARKAZI MISOLIDA ... 351
Choriyeva Dilovar Tohir qizi, Qilichov Muhriddin Husniddin o'g'li

CONSUMER TRUST IN UZBEKISTAN'S E-COMMERCE ... 356
Erkin Shavqiyev Professor, Ulugmurodov Farkhod

IMPROVING THE FINANCING SYSTEM OF EXPORT ACTIVITIES OF SMALL BUSINESS ENTITIES ... 362
Karamatdinova Aysawle Parakhatovna

XORIJIY OLIY TA'LIM MUASSASALARINING RAQAMLI MARKETING VOSITALARI TAHLILI: O'ZBEKISTON SHAROITIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI ... 369
Sharopova Nafosat, Xolmamatov Diyorbek

SURXONDARYO VILOYATIDA MEHNAT BOZORI RIVOJLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI IJTIMOIY-IQTISODIY OMILLARNI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH ... 374
Islomov Bobur Bahodir o'g'li

XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA ASOSIY VOSITALARGA AMORTIZATSIYA HISOBLASH USULLARI VA AUDITORLIK HISOBOTINI TAKOMILLASHTIRISH ... 380
Xasanov Shoxrux Raximjonovich

O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA REAL SEKTOR KORXONALARINING ROLI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI ... 385
Sobitova Ra'no Solidjonovna, Babaxadjayev Firdavs Bahodir o'g'li

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF THE NEW UZBEK CONSULTING SERVICES MARKET AND METHODS FOR ASSESSING THE POTENTIAL FOR ATTRACTING INVESTMENTS ... 388
Usmonova Dilfuza Ilkhomovna

RESPUBLIKAMIZDA UMUMIY OVQATLANISH SOHASI XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARDAN FOYDALANISH ... 394
Kalanova Moxigul Baxritdinova

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA DAVRIDA KORXONA BOSHQARUVINING TASHKILIY-IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI ... 399
Azlarova Munira Muhammad-Amin qizi, Yoqubov Madaminbek Abdurahim o'g'li

BALIQCHILIK SOHASIDA TADBIRKORLIK MAJMUALARINI DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISHNING ROSSIYA TAJRIBASI VA UNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI ... 406
Rajapov Xayrulla Bekdurdiyevich

RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA CHIQINDILARNI BOSHQARISH TIZIMINING ZAMONAVIY MODELLARI 416
Xasanov Komil Mutalibjanovich

TOSHKENT VILOYATI QISHLOQ HUDUDLARIDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIY-IQTISODIY OMILLARI: EMPIRIK TAHLIL 421
Saidakbarova Ziyoda Doniyor qizi

METHODOLOGICAL FOUNDATIONS FOR FINANCIAL SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF ADDITIONAL ACTIVITIES IN FARM ENTERPRISES 426
Kalimbetov Khaliknazar Kurbanbaevich

KIMYO SANOATI KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH YO‘NALISHLARINI TAKOMILLASHTIRISH 432
Suyarov Shaxzod Salim o‘g‘li

XALQARO MOLIYA TASHKILOTLARIDAN O‘ZBEKISTONGA JALB ETILGAN IMTIYOZLI MABLAG‘LARNING SAMARADORLIGI 438
Turdiyeva Zarnigor Asqar qizi

NAVOIY VILOYATIDA TURIZM XIZMATLARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISH 442
Turayev Abduvoxid Kuldashevich

TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKNI BOSHQARISHNING XORIJIY AMALIYOTI 448
Turg‘unov Nodirbek Muminjanovich

KORXONALARDA STRATEGIK REJANI ISHLAB CHIQISH DARAJALARI VA BOSQICHLARI 452
Zaripova Sayohat Zafarovna

IQLIM O‘ZGARISHINING AGRAR IQTISODIYOTGA TA’SIRI: NAZARIY YONDASHUVLAR VA XALQARO TAJRIBA 457
Ozodxon Mahmudovna Qo‘ziboyeva, Anvarbekov Fayzullo Rustamjon o‘g‘li, Rahmonova Xosiyatxon Fayzullo qizi

WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF BANKING SERVICES THROUGH THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND BIG DATA TECHNOLOGIES 462
Mamatova Sevara Ilhom kizi

O‘ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA RISK MENEJMENT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH 470
Toshpulatov Davron Akromovich

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA YASHIL LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISH: HOLAT, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR 477
Qorriyeva Shahnoza Safarbayevna

YASHIRIN IQTISODIYOTNING RASMIY IQTISODIYOTGA TA’SIRINI BAHOLASH MUAMMOLARI 482
Bobojonov Azimjon Akmal o‘g‘li

NAVOIY VILOYATI QIZILQUM CHO‘LLARIDA XALQARO TURIZMNI TASHKIL QILISH VA RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK YO‘NALISHLARI 486
Turayev Abduvoxid Kuldashevich

BARQAROR SHAHAR RIVOJLANISHINING ASOSIY OMILLARI VA ULARNING IQTISODIY O‘SISHGA TA’SIRI: TANLANGAN DAVLATLAR VA O‘ZBEKISTON MISOLIDA 493
Dadabayeva Nigora Muxamatxanovna, Jahongirova Muazzamxon Jahongir qizi

AUDIT TEKSHIRUVLARIDA AUDIT DALILLARINI YIG‘ISH AMALIYOTINI ZAMONAVIY IT TEXNOLOGIYALARDAN VA “MACHINE LEARNING” DAN FOYDALANGAN HOLDA TAKOMILLASHTIRISH (“IPAK YO‘LI” AITB MISOLIDA) 499
Eshqurbonov Bahrom Norsoat o‘g‘li

O‘ZBEKISTONDA OLIY TA’LIM BITIRUVCHILARINING MEHNAT BOZORIGA INTEGRATSIYASI: RAQAMLI KO‘NIKMALAR OMILINING ROLI 506
Eshbo‘riev Umarbek Rashidovich

KOMPANIYALAR MOLIYASINING BARQARORLIGINI TA’MINLASH YO‘LLARI 518
Rasulov Jasurbek Abdurasulovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

ZAMONAVIY BAHOLASH FAOLIYATIDA PYTHON DASTURLASH TILINI QO‘LLASHNING USLUBIY ASOSLARI VA ISTIQBOLLARI 522
Shaminov Abbosjon Faxriddin o‘g‘li

MINTAQADA SANOAT TARMOQLARIGA INVESTITSIYALARNI JALB ETISHNING TASHKILIY-IQTISODIY YO‘NALISHLARI 527
Maxmudov Jasurbek Ergashevich

HUDUDIY ASALARICHILIKNI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR VA ULARNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI 532
Sulaymonov Sherzod Nasivaliyevich

BARQAROR TURIZM VA UNING IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA’SIRI 536
Sultonova Abduraimova Kamola Abdumannob qizi

РАЗВИТИЕ КОРПОРАТИВНЫХ ФИНАНСОВ С УЧЕТОМ ESG-ПРИНЦИПОВ 542
Алиева Сусанна Сейрановна

ЭМОЦИОНАЛЬНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ РУКОВОДИТЕЛЯ КАК ФАКТОР ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ 548
Алибекова Паризода Раджаб кизи, Алимова Машҳура Тоирхоновна

KREDIT RESURSLARINING HUDUDIY IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA MOLIYAVIY SAVODXONLIKNING INSTITUTSIONAL ROLI 554
G‘aniyev Sanjar Poziljon o‘g‘li

SANOAT KORXONALARIDA ISHLAB CHIQARISH INVESTITSIYALARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH 561
Qorabayev Shuxratjon Axmadjonovich

O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI QO‘LLAB-QUVVATLASH ORQALI INKLYUZIV INVESTITSION MUHITNI RIVOJLANTIRISH 568
Irisqulova Munisa Akmal qizi

AGROKLASTERLARNING TASHKILIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI 573
Doliyev Samandar Toirovich

MINTAQADA IQTISODIYOT TARMOQLARINI DIVERSIFIKATSIYALASH USULLARI 579
Sapayev Azamat Rustamovich

MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI TA’MINLASHDA TASHQI SAVDO SIYOSATINING O‘RNI 583
Rustamova Nodira

GAVKUSHON ANSAMBLI MISOLIDA BUXORO TARIXIY MARKAZIDAGI MEROS OBYEKTLARINING TURISTIK SIG‘IM SALOHIYATI 587
Xolmurodova Moxichehra Dilmurodovna, Qilichov Muhriddin Husniddin o‘g‘li

ОПРЕДЕЛЕНИЕ МНОЖЕСТВЕННОГО КОРРЕЛЯЦИОННО-РЕГРЕССИОННОГО АНАЛИЗА С ПОМОЩЬЮ ПРИКЛАДНЫХ ПРОГРАММ 594
Ганиева Зулфия Самиевна

XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIY AHAMIYATI 600
G‘aniyev M., Vannobova Gulhayo Tolibjon qizi

BUXORO TARIXIY MARKAZIDAGI ABDULAZIZXON VA ULUG‘BEK MADRASALARINING TURISTIK SIG‘IM IMKONIYATLARINI BAHOLASH 604
Ro‘ziqulova Feruza Qurbon qizi, Qilichov Muhriddin Husniddin o‘g‘li

KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK FAOLIYATINI MOLIYAVIY RAG‘BATLANTIRISH HAMDA KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI 612
Iskandarov Saidazamxon Salohiddin o‘g‘li

O‘ZBEKISTONDA NOSTANDART BANDLIK ASOSIDA KICHIK BIZNES RIVOJINI BAHOLASHNING ILMIY-USLUBIY ASOSLARI 621
Fayzullayev Nurulla Baxromovich

O‘ZBEKISTONNING QAYTA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARIGA O‘TISHI: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR 627
Ro‘ziyeva Dilobar Isomjonovna, Jo‘ramurodova Feruza Mardon qizi

XARAJATLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI VA USULLARI 633
Toshimov Azizbek Hakimovich

ГЛОБАЛЬНАЯ КОНКУРЕНЦИЯ МОДЕЛЕЙ РЕГУЛИРОВАНИЯ ИИ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА ПРОМЫШЛЕННУЮ ПОЛИТИКУ РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН 636
Рахматов Феруз Касымович, Садикова Дилафруз Ражабовна, Рахматов Фирдавс Феруз угли

NODIR DEVONBEGI XONAQOHIDA TURISTIK SIG'IMNI BAHOLASH: FIZIK VA HAQIQIY SIG'IM TAHLILI 647
Odilova Muattar Akram qizi, Qilichov Muhriddin Husniddin o'g'li

"O'ZBEKISTON – 2030" STRATEGIYASIDA IJTIMOIY HIMOYA TIZIMINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI 654
Zoya Xalekeyeva, Jamgirbaeva Nilufar Dauilbay qizi

O'ZBEKISTON SUVEREN XALQARO OBLIGATSIYALARINING NISBATAN PAST FOIZ STAVKADA JOYLASHTIRILISHI: INVESTORLAR ISHONCHI VA MAKROIQTISODIY BARQARORLIK IFODASI 662
Toyirov Yunus Alamovich, Nazarov Qilich Xolmuradovich

РОЛЬ КРИТИЧЕСКОГО ЧТЕНИЯ В ФОРМИРОВАНИИ МАРКЕТИНГОВОГО МЫШЛЕНИЯ СТУДЕНТОВ 668
Усманова Зумрад Исламовна

ДИЛЕММА ПЛАТОНА И ПОППЕРА: ИНТУИЦИЯ КАК АБСОЛЮТНАЯ РАЦИОНАЛЬНОСТЬ 673
Мулладжанова Хосият Яздонова

IQTISODIY TARAQQIYOTGA ERISHISHDA ERKIN IQTISODIY HUDUDLAR: KECHA, BUGUN VA ISTIQBOL 678
Boboqulov Sanjar Bahromqulovich

MILLIY VALYUTA KURSI DINAMIKASINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI 684
Kurbanov Feruz Pirnazarovich, Xudaybergenov Yusufboy Murodovich

MILLIY VALYUTA KURSI DINAMIKASINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI

Kurbanov Feruz Pirnazarovich
Urganch RANCH texnologiya universiteti dotsenti v.b.

Xudaybergenov Yusufboy Murodovich
Urganch RANCH texnologiya universiteti magistranti

Annotatsiya. Ushbu maqolada milliy valyuta kursi dinamikasining iqtisodiy o'sishga ta'siri O'zbekiston misolida tahlil qilinadi. Tadqiqotda 2018–2025-yillar davomida AQSH dollarining so'mga nisbatan o'rtacha kursi, real YaIM o'sish sur'atlari hamda inflyatsiya ko'rsatkichlari o'rganildi. Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, valyuta kursining keskin qadrsizlanishi qisqa muddatda eksportchilarga nisbiy ustunlik bersa-da, importga bog'liq ishlab chiqarish xarajatlari, inflyatsion bosim va investitsion noaniqlik orqali iqtisodiy o'sishga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Maqolaning ilmiy yangiligi shundan iboratki, unda valyuta kursi o'zgarishining iqtisodiy o'sishga ta'siri faqat "eksportni rag'batlantirish" nuqtayi nazaridan emas, balki import xarajatlari, inflyatsiya va iqtisodiy barqarorlik kanallari orqali kompleks baholangan.

Kalit so'zlar: milliy valyuta, valyuta kursi, iqtisodiy o'sish, YaIM, inflyatsiya, valyuta siyosati, makroiqtisodiy barqarorlik.

Abstract. This article analyzes the impact of national currency exchange rate dynamics on economic growth using Uzbekistan as a case study. The study examines the average exchange rate of the US dollar against the Uzbek soum, real GDP growth rates, and inflation indicators for the period from 2018 to 2025. The results show that a sharp depreciation of the national currency, while providing relative advantages to exporters in the short term, may negatively affect economic growth through increased production costs in import-dependent sectors, intensified inflationary pressure, and greater investment uncertainty. The scientific novelty of the article lies in the fact that the impact of exchange rate changes on economic growth is assessed not only from the perspective of "export stimulation" but also comprehensively through the channels of import costs, inflation, and macroeconomic stability.

Key words: national currency, exchange rate, economic growth, GDP, inflation, foreign exchange policy, macroeconomic stability.

Аннотация. В данной статье анализируется влияние динамики обменного курса национальной валюты на экономический рост на примере Узбекистана. В исследовании рассмотрены среднегодовой курс доллара США по отношению к суму, темпы роста реального ВВП и показатели инфляции за 2018–2025 годы. Результаты анализа показывают, что резкое обесценение национальной валюты, несмотря на создание относительных преимуществ для экспортёров в краткосрочном периоде, может оказывать негативное влияние на экономический рост через увеличение производственных затрат в импортозависимых отраслях, усиление инфляционного давления и рост инвестиционной неопределённости. Научная новизна статьи заключается в том, что влияние изменения обменного курса на экономический рост оценивается не только с позиции «стимулирования экспорта», но и комплексно — через каналы импортных издержек, инфляции и макроэкономической стабильности.

Ключевые слова: национальная валюта, обменный курс, экономический рост, ВВП, инфляция, валютная политика, макроэкономическая стабильность.

KIRISH

Milliy valyuta kursi mamlakat iqtisodiy barqarorligi va iqtisodiy o'sishiga ta'sir ko'rsatuvchi muhim makroiqtisodiy ko'rsatkichlardan biri hisoblanadi. Valyuta kursining o'zgarishi eksport va import hajmi, ichki narxlar darajasi, investitsion faollik, tashqi qarzga xizmat ko'rsatish xarajatlari hamda aholining real xarid qobiliyatiga bevosita va bilvosita ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli milliy valyuta kursi dinamikasini iqtisodiy o'sish jarayonlari bilan uzviy bog'liq holda o'rganish muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

O'zbekiston iqtisodiyotida so'nggi yillarda valyuta bozorini liberallashtirish, eksport salohiyatini kengaytirish, tashqi savdo aloqalarini rivojlantirish hamda monetar siyosatni takomillashtirish yo'nalishlarida muhim islohotlar amalga oshirilmoqda. Xususan, valyuta kursining bozor mexanizmlari asosida shakllanishi iqtisodiyotda narx

signallarining aniqligini oshirish, tashqi iqtisodiy faoliyat samaradorligini kuchaytirish va investitsion muhitning jozibadorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, milliy valyuta kursining barqarorligi iqtisodiy subyektlar faoliyatida prognozlash imkoniyatlarini kengaytirib, iqtisodiy o‘sishning barqaror sur’atlarini ta’minlashda muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda.

O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi ma’lumotlariga ko‘ra, 2025-yilda mamlakat yalpi ichki mahsuloti joriy narxlarda 1 849,7 trln so‘mni tashkil etib, real o‘sish sur’ati 7,7 foizga yetgan [1]. 2024-yil uchun yangilangan statistik qatorlarda esa YaIM hajmi 1 535,4 trln so‘m sifatida qayd etilgan [1]. Mazkur ko‘rsatkichlar mamlakat iqtisodiyotida yuqori o‘sish sur’atlari va makroiqtisodiy faollikning izchil davom etayotganini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, valyuta kursi, inflyatsiya va tashqi iqtisodiy omillar o‘rtasidagi muvozanatni samarali boshqarish iqtisodiy o‘sish barqarorligini yanada mustahkamlash imkonini beradi.

Milliy valyuta kursining iqtisodiy o‘sishga ta’sirini o‘rganish bir necha jihatdan dolzarb hisoblanadi. Birinchidan, O‘zbekiston iqtisodiyotida import qilinadigan texnologiyalar, asbob-uskunalar, xomashyo va butlovchi qismlarning muhim ulushga ega ekanligi milliy valyuta kursi barqarorligini ishlab chiqarish samaradorligini oshirish bilan chambarchas bog‘laydi. Ikkinchidan, valyuta kursidagi o‘zgarishlar ichki narxlar barqarorligi va inflyatsion jarayonlarga ta’sir etuvchi muhim omillardan biri hisoblanadi. Uchinchidan, barqaror valyuta siyosati investorlar ishonchini mustahkamlash, uzoq muddatli investitsion loyihalarni rivojlantirish hamda iqtisodiy faollikni qo‘llab-quvvatlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Markaziy bank ma’lumotlarida AQSH dollarining so‘mga nisbatan davr bo‘yicha o‘rtacha kursi alohida statistik qator sifatida muntazam e’lon qilib boriladi [2]. Mazkur statistik ma’lumotlar valyuta kursi dinamikasini iqtisodiy o‘sish, inflyatsiya va boshqa makroiqtisodiy ko‘rsatkichlar bilan o‘zaro bog‘liqlikda tahlil qilish imkonini yaratadi.

Tadqiqotning asosiy maqsadi milliy valyuta kursi dinamikasining O‘zbekiston iqtisodiy o‘sishiga ta’sirini statistik ko‘rsatkichlar asosida baholash, valyuta kursi o‘zgarishining asosiy ta’sir kanallarini aniqlash hamda valyuta siyosatini yanada takomillashtirish bo‘yicha ilmiy-amaliy taklif va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Valyuta kursi dinamikasining iqtisodiy o‘sishga ta’siri xalqaro iqtisodiy adabiyotlarda muhim ilmiy masalalardan biri sifatida qaraladi. Paul Krugman, Maurice Obstfeld va Marc Melitzning xalqaro iqtisodiyot nazariyasiga oid tadqiqotlarida valyuta kursi eksport va import narxlari orqali tashqi savdo balansiga ta’sir qilishi ta’kidlanadi. Milliy valyutaning qadrsizlanishi eksport mahsulotlarining tashqi bozordagi nisbiy raqobatbardoshligini oshirishi mumkin, biroq importga bog‘liq iqtisodiyotlarda bu jarayon ishlab chiqarish xarajatlarining oshishi orqali salbiy oqibatlarni ham keltirib chiqaradi [9].

World Bank va International Monetary Fund ma’lumotlarida valyuta kursi barqarorligi makroiqtisodiy barqarorlikning muhim omillaridan biri sifatida baholanadi. Ushbu manbalarda valyuta kursidagi keskin tebranishlar inflyatsiya, investitsion muhit va iqtisodiy o‘sish sur’atlariga ta’sir qilishi mumkinligi qayd etiladi [6], [7].

Asian Development Bankning O‘zbekiston bo‘yicha tahlillarida iqtisodiy o‘sish sur’atlari investitsion faollik, tashqi savdo, sanoat va xizmatlar sohasi rivojlanishi bilan bog‘liq holda izohlanadi. Shu bilan birga, tashqi iqtisodiy sharoitlar, import narxlari va valyuta kursi dinamikasi iqtisodiy o‘sishga ta’sir qiluvchi muhim omillar sifatida ko‘rsatiladi [8].

Mavjud adabiyotlarni umumlashtirish shuni ko‘rsatadiki, valyuta kursining iqtisodiy o‘sishga ta’siri bir tomonlama emas. U eksport raqobatbardoshligi, import xarajatlari, inflyatsiya, investitsion noaniqlik va tashqi savdo tarkibi orqali namoyon bo‘ladi. Shu sababli O‘zbekiston sharoitida valyuta kursi dinamikasini iqtisodiy o‘sish bilan bog‘liq holda kompleks tahlil qilish muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda milliy valyuta kursi dinamikasining iqtisodiy o‘sishga ta’sirini baholashda tizimli, statistik, taqqoslama va omilli tahlil usullaridan foydalanildi. Tadqiqotning empirik asosini O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi, O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki, World Bank, International Monetary Fund hamda Asian Development Bank tomonidan e’lon qilingan rasmiy statistik ma’lumotlar tashkil etdi. Statistik ko‘rsatkichlar o‘rtasida tafovut yuzaga kelgan holatlarda milliy hisoblar tizimi bo‘yicha rasmiy vakolatli organ hisoblangan Statistika agentligi ma’lumotlariga ustuvorlik berildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlilda AQSH dollarining so‘mga nisbatan o‘rtacha yillik kursi, real yalpi ichki mahsulot o‘sish sur’ati, inflyatsiya darajasi, tashqi savdo ko‘rsatkichlari hamda valyuta siyosati bilan bog‘liq monetar indikatorlar o‘zaro

bog‘liqlikda o‘rganildi. Valyuta kursining iqtisodiy o‘sishga ta’siri bevosita va bilvosita kanallar orqali izohlandi. Bevosita ta’sir eksport va import narxlari orqali, bilvosita ta’sir esa inflyatsion kutilmalar, ishlab chiqarish xarajatlari, investitsion qarorlar, tashqi qarzga xizmat ko‘rsatish xarajatlari hamda aholining real xarid qobiliyati orqali baholandi.

Tadqiqotda milliy valyuta kursi o‘zgarishlari iqtisodiy o‘sishning yagona omili sifatida emas, balki makroiqtisodiy barqarorlik, monetar siyosat, tashqi savdo tarkibi va ishlab chiqarishning importga bog‘liqligi bilan uzviy aloqador ko‘rsatkich sifatida tahlil qilindi.

Qo‘shimcha ravishda maqolada AQSH dollarining so‘mga nisbatan yillik o‘sish sur’ati hisoblandi hamda 2019–2025-yillar kesimida valyuta kursi dinamikasi bilan real YalM o‘sishi, inflyatsiya, eksport, import va asosiy kapitalga investitsiyalar o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqliklar oddiy Pearson korrelyatsiya koeffitsiyentlari asosida tahlil qilindi. Olingan natijalar milliy valyuta kursi o‘zgarishlarining makroiqtisodiy ko‘rsatkichlar bilan chambarchas bog‘liqligini ko‘rsatib, iqtisodiy jarayonlarni chuqurroq tushunish imkonini berdi. Shu bilan birga, kuzatuvlar sonining cheklanganligi inobatga olinib, korrelyatsion natijalar qat’iy sabab-oqibat munosabatlarini ifodalovchi yakuniy xulosa sifatida emas, balki iqtisodiy ko‘rsatkichlar o‘rtasidagi bog‘liqlik yo‘nalishlarini aniqlashga xizmat qiluvchi dastlabki statistik diagnostika sifatida talqin qilindi.

Statistik tahlil

O‘zbekiston iqtisodiyotida so‘nggi yillarda YalMning real o‘sish sur’atlari ijobiy dinamikani saqlab kelmoqda. Milliy statistika ma’lumotlariga ko‘ra, 2021-yilda YalM hajmi 861,2 trln so‘mni, 2022-yilda 1 041,9 trln so‘mni, 2023-yilda 1 261,8 trln so‘mni, 2024-yilda 1 535,4 trln so‘mni va 2025-yilda 1 849,7 trln so‘mni tashkil etgan [1]. 2025-yilda real iqtisodiy o‘sish sur’ati 7,7 foizni tashkil etgan [1] (1-jadval).

1-jadval. O‘zbekistonda valyuta kursi, inflyatsiya, tashqi savdo va investitsiya ko‘rsatkichlari dinamikasi[1]

Yil	Kurs, so‘m	Kurs o‘sishi, %	Real YalM o‘sishi, %	Inflyatsiya, %	Eksport, mln $	Import, mln $	Investitsiya, mlrd so‘m
2018	8 079,9	—	5,4	14,3	14 257,9	19 172,1	124 231,3
2019	8 883,6	9,9	5,7	15,2	17 458,7	24 292,3	195 927,3
2020	10 094,2	13,6	2,0	11,1	15 102,3	21 153,8	210 195,1
2021	10 625,4	5,3	8,2	10,0	16 662,8	25 507,7	239 552,6
2022	11 049,8	4,0	6,1	12,3	19 732,6	30 767,8	266 240,0
2023	11 755,0	6,4	6,3	8,8	24 869,5	38 659,1	356 071,4
2024	12 647,6	7,6	6,7	9,8	26 948,2	38 985,8	507 490,2
2025	12 516,5	–1,0	7,7	7,3	33 812,3	47 354,5	591 141,0

Jadval ma’lumotlari shuni ko‘rsatadiki, 2018–2024-yillarda AQSH dollarining so‘mga nisbatan o‘rtacha kursi 8 079,9 so‘mdan 12 647,6 so‘mgacha oshgan. Eng yuqori yillik o‘sish 2020-yilda kuzatilib, kurs 13,6 foizga ko‘tarilgan. Mazkur davrda real YalM o‘sish sur’atining 2,0 foizgacha pasaygani valyuta kursi tebranishlari, pandemiya shoki hamda tashqi iqtisodiy noaniqliklarning iqtisodiy faollikka bir vaqtda ta’sir qilganini ko‘rsatadi. 2025-yilda esa jadvaldagi kurs 1,0 foizga pasayib, nisbiy barqarorlashuv kuzatilgan.

2025-yilda YalMning 7,7 foizga o‘sishi ichki talab, investitsion faollik, xizmatlar sohasi va sanoat ishlab chiqarishining kengayishi bilan izohlanadi. Shu yilda inflyatsiya 7,3 foizni, eksport hajmi 33,8 mlrd AQSH dollarini, import hajmi 47,4 mlrd AQSH dollarini, asosiy kapitalga investitsiyalar esa 591,1 trln so‘mni tashkil etdi. Bu holat iqtisodiy o‘sishni faqat valyuta kursi dinamikasi bilan emas, balki investitsiyalar, tashqi savdo va narxlar barqarorligi kabi omillar majmui orqali baholash zarurligini ko‘rsatadi.

Korrelyatsion tahlil

Valyuta kursining yillik o‘sish sur’ati bilan asosiy makroiqtisodiy ko‘rsatkichlar o‘rtasidagi bog‘liqlikni dastlabki baholash maqsadida Pearson korrelyatsiya koeffitsiyenti hisoblandi. Hisob-kitoblar 2019–2025-yillar bo‘yicha 7 ta kuzatuv asosida amalga oshirildi. Shu sababli natijalar ehtiyotkorlik bilan talqin qilinadi: ular sabab-oqibat munosabatlarini emas, balki ko‘rsatkichlar o‘rtasidagi oddiy chiziqli bog‘liqlik yo‘nalishini ifodalaydi (2-jadval).

1 O‘zbekiston Respublikasi Markaziy bankining e-GDDS valyuta kursi statistikasi, Milliy statistika qo‘mitasi (SIAT) ma’lumotlari hamda muallif hisob-kitoblari asosida tuzildi [1], [2], [10], [11], [12], [13], [14].
Izoh: kurs o‘sishi quyidagi formula asosida hisoblandi:

$$\frac{Kurs_t - Kurs_{t-1}}{Kurs_{t-1}} \times 100$$

2-jadval. Kurs o‘sishi bilan makroiqtisodiy ko‘rsatkichlar o‘rtasidagi Pearson korrelyatsiyasi

Ko‘rsatkichlar juftligi	r koeffitsiyenti	Talqin
Kurs o‘sishi, % — real YaIM o‘sish sur’ati, %	–0,80	kuchli manfiy bog‘liqlik
Kurs o‘sishi, % — inflyatsiya darajasi, %	0,56	o‘rtacha musbat bog‘liqlik
Kurs o‘sishi, % — eksport hajmi, mln AQSH dollari	–0,73	kuchli manfiy bog‘liqlik
Kurs o‘sishi, % — import hajmi, mln AQSH dollari	–0,76	kuchli manfiy bog‘liqlik
Kurs o‘sishi, % — asosiy kapitalga investitsiyalar, mlrd so‘m	–0,66	o‘rtacha manfiy bog‘liqlik

Korrelyatsion tahlil natijalari kurs o‘sishi bilan real YaIM o‘sishi o‘rtasida manfiy bog‘liqlik mavjudligini ko‘rsatadi (r = –0,80). Bu holat, ayniqsa, 2020-yilda kurs o‘sishi yuqori bo‘lgan va real iqtisodiy o‘sish keskin sekinlashgan davr bilan izohlanadi. Kurs o‘sishi bilan inflyatsiya o‘rtasida o‘rtacha musbat bog‘liqlik kuzatildi (r = 0,56), bu esa valyuta qadrsizlanishi import narxlari orqali ichki narxlar darajasiga bosim o‘tkazishi mumkinligini bildiradi. Eksport, import va investitsiyalar bilan aniqlangan manfiy korrelyatsiyalar esa trend hamda davriy shoklar ta’siri sababli ehtiyotkorlik bilan talqin qilinishi lozim.

Milliy valyuta kursining iqtisodiy o‘sishga ta’siri murakkab va ko‘p yo‘nalishli xususiyatga ega. Valyuta kursining moslashuvchan shakllanishi ayrim holatlarda eksport faoliyatini rag‘batlantirishga xizmat qilishi mumkin. Xususan, eksportchi korxonalar xorijiy valyutada tushum olishi, ichki xarajatlarning muayyan qismi esa milliy valyutada shakllanishi natijasida eksport rentabelligini oshirish uchun qo‘shimcha imkoniyatlar yuzaga keladi. Bu esa tashqi savdo faolligini kuchaytirish va eksport salohiyatini rivojlantirishga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Shu bilan birga, O‘zbekiston iqtisodiyotida ishlab chiqarishning ayrim yo‘nalishlari import qilinadigan texnologiyalar, uskunalar, xomashyo va ehtiyot qismlar bilan chambarchas bog‘liq hisoblanadi. Mazkur holat valyuta kursi barqarorligini ishlab chiqarish xarajatlarini samarali boshqarish bilan uzviy bog‘laydi. Kurs dinamikasining muvozanatli shakllanishi korxonalarga xarajatlarni aniqroq rejalashtirish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ichki bozorda narxlar barqarorligini ta’minlash imkonini beradi.

Valyuta kursi inflyatsion jarayonlar orqali ham iqtisodiy o‘sishga sezilarli ta’sir ko‘rsatadi. Markaziy bank ma’lumotlariga ko‘ra, 2026-yil may oyida inflyatsiya darajasi 7,0 foizni tashkil etgan bo‘lsa, inflyatsion target 5 foiz darajasida belgilangan [3]. Shuningdek, Markaziy bankning 2026–2028-yillarga mo‘ljallangan pul-kredit siyosati yo‘nalishlarida narxlar barqarorligini ta’minlash hamda inflyatsiyani o‘rta muddatli 5 foizlik targetga yaqinlashtirish ustuvor vazifalardan biri sifatida qayd etilgan [4]. Mazkur yondashuv makroiqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash va iqtisodiy o‘sish uchun qulay muhit yaratishga xizmat qiladi.

Valyuta kursi va iqtisodiy o‘sish o‘rtasidagi bog‘liqlik investitsion muhit orqali ham namoyon bo‘ladi. Kurs dinamikasining nisbatan barqaror va prognoz qilinadigan shaklda rivojlanishi investorlar ishonchini mustahkamlab, uzoq muddatli investitsion loyihalarni amalga oshirish uchun qulay sharoit yaratadi. Ayniqsa, xorijiy investitsiyalarni jalb etish, zamonaviy texnologiyalarni import qilish hamda ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish jarayonlarida valyuta barqarorligi muhim omillardan biri hisoblanadi.

Shu bilan birga, valyuta kursini bozor mexanizmlari asosida shakllantirish iqtisodiyotning tashqi omillarga moslashuvchanligini oshirishga xizmat qiladi. Bunday yondashuv eksportchilarning raqobatbardoshligini qo‘llab-quvvatlash, tashqi savdo muvozanatini saqlash hamda valyuta bozorida sog‘lom iqtisodiy muhitni shakllantirish imkonini beradi. Shu sababli O‘zbekiston sharoitida milliy valyuta kursining bozor tamoyillari asosida shakllanishini ta’minlash va ayni paytda keskin tebranishlarni yumshatishga qaratilgan muvozanatli valyuta siyosatini amalga oshirish iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashning muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi.

Ilmiy yangilik

Tadqiqotning ilmiy yangiligi milliy valyuta kursi dinamikasining iqtisodiy o‘sishga ta’sirini bir tomonlama, ya’ni faqat eksportni rag‘batlantiruvchi omil sifatida emas, balki ko‘p kanalli makroiqtisodiy mexanizm sifatida baholashda namoyon bo‘ladi. Tadqiqotda valyuta kursining o‘zgarishi eksport raqobatbardoshligi, import tannarxi, inflyatsiya bosimi, investitsion muhit va tashqi qarz yukiga ta’sir qiluvchi kompleks omil sifatida talqin qilindi.

Maqolada O‘zbekiston sharoitida milliy valyuta kursining iqtisodiy o‘sishga ta’siri importga bog‘liqlik darajasi bilan uzviy bog‘liq ekani ilmiy jihatdan asoslandi. Xususan, milliy valyuta kursining moslashuvchan shakllanishi ayrim holatlarda eksport faoliyatini qo‘llab-quvvatlash imkonini bersa-da, import qilinadigan texnologiyalar, asbob-uskunalar, ehtiyot qismlar, xomashyo va energiya resurslari ulushi yuqori bo‘lgan iqtisodiyotda kurs

dinamikasi ishlab chiqarish xarajatlari va narxlar barqarorligiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkinligi ta'kidlandi. Shu nuqtai nazardan, valyuta kursi va ishlab chiqarish samaradorligi o'rtasidagi muvozanatni saqlash iqtisodiy o'sish barqarorligini ta'minlashning muhim omillaridan biri sifatida baholandi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, valyuta kursini sun'iy ravishda qat'iy darajada ushlab turishdan ko'ra, bozor mexanizmlariga moslashgan va keskin tebranishlarni yumshatishga qaratilgan moslashuvchan valyuta siyosati iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlash uchun maqbul yondashuv sifatida asoslandi. Mazkur yondashuv iqtisodiyotning tashqi omillarga moslashuvchanligini oshirish, investorlar ishonchini mustahkamlash hamda makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qilishi qayd etildi.

Shuningdek, maqolada valyuta kursi va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi bog'liqlikni baholashda faqat nominal kurs o'zgarishlari bilan cheklanib qolmasdan, balki real iqtisodiy sharoitlar, inflyatsiya darajasi, tashqi savdo tarkibi, ishlab chiqarishning importga bog'liqlik darajasi hamda investitsion faollik kabi omillarni kompleks ravishda hisobga olish zarurligi asoslab berildi. Bunday yondashuv valyuta siyosatining iqtisodiy o'sish jarayonlariga ta'sirini yanada chuqurroq va obyektiv baholash imkonini yaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, milliy valyuta kursi dinamikasi iqtisodiy o'sish jarayonlari bilan chambarchas bog'liqdir. Mazkur bog'liqlik ko'p omilli xarakterga ega bo'lib, iqtisodiy jarayonlarning murakkab va o'zaro uyg'un mexanizmlar asosida shakllanishini namoyon etadi. Korrelyatsion tahlil natijalari valyuta kursi o'zgarishlari bilan real YaIM dinamikasi o'rtasida muayyan bog'liqlik mavjudligini ko'rsatdi hamda ushbu yo'nalishda yanada chuqur ekonometrik tadqiqotlar olib borish uchun muhim ilmiy asos yaratdi. Shu bilan birga, tadqiqot natijalari valyuta siyosati va makroiqtisodiy barqarorlik o'rtasidagi o'zaro uyg'unlikni ta'minlash iqtisodiy rivojlanish uchun muhim omillardan biri ekanini tasdiqlaydi.

2018–2024-yillarda AQSH dollarining so'mga nisbatan o'rtacha kursi oshib borgan bo'lsa-da, O'zbekiston iqtisodiyoti turli tashqi va ichki omillar ta'sirida barqaror rivojlanish tendensiyasini saqlab qoldi. Xususan, 2020-yilda global pandemiya va xalqaro iqtisodiy sharoitlarning murakkablashuvi iqtisodiy faollikka ma'lum darajada ta'sir ko'rsatgan bo'lsa-da, keyingi yillarda iqtisodiy tiklanish jarayonlari izchil davom etdi. 2021–2025-yillarda YaIMning real o'sish sur'atlari yuqori darajada shakllanib, iqtisodiyotning moslashuvchanligi va barqaror rivojlanish salohiyatini namoyon etdi.

O'zbekiston tajribasi shuni ko'rsatadiki, valyuta kursining iqtisodiy o'sishga ijobiy ta'sirini yanada kuchaytirish uchun eksport tarkibini diversifikatsiya qilish, importga bog'liqlikni bosqichma-bosqich kamaytirish, inflyatsiyani barqaror darajada ushlab turish hamda valyuta risklarini samarali boshqarish mexanizmlarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan, valyuta siyosatini narxlar barqarorligi, iqtisodiy o'sish va tashqi iqtisodiy muvozanatni ta'minlashga xizmat qiluvchi muvozanatli va bozor tamoyillariga asoslangan yondashuv asosida olib borish maqsadga muvofiqdir.

O'zbekiston sharoitida valyuta siyosatini iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlovchi samarali omilga aylantirish uchun makroiqtisodiy muvozanatni mustahkamlash va valyuta kursining keskin tebranishlarini yumshatishga qaratilgan chora-tadbirlarni izchil davom ettirish muhimdir. Bunda Markaziy bank tomonidan bozor mexanizmlarini saqlagan holda amalga oshirilayotgan ehtiyotkor va muvozanatli intervensiya siyosati valyuta bozoridagi barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Milliy valyuta kursining o'zgarishlari ishlab chiqarish xarajatlariga minimal ta'sir ko'rsatishi uchun import o'rnini bosuvchi mahsulotlar ishlab chiqarishni kengaytirish, sanoat tarmoqlarida mahalliylashtirish darajasini oshirish hamda yuqori qo'shilgan qiymatga ega mahsulotlar ishlab chiqarishni rag'batlantirish muhim strategik yo'nalish hisoblanadi. Ayniqsa, texnologik uskunalar, butlovchi qismlar va sanoat xomashyosiga bog'liq tarmoqlarda mahalliy ishlab chiqarish zanjirlarini rivojlantirish iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Eksport tarkibini diversifikatsiya qilish ham iqtisodiy o'sishning muhim omillaridan biridir. Xomashyo eksportidan tayyor mahsulotlar, xizmatlar, raqamli xizmatlar hamda yuqori qo'shilgan qiymatga ega sanoat mahsulotlari eksportiga bosqichma-bosqich o'tish milliy iqtisodiyotning xalqaro bozorlardagi raqobatbardoshligini oshiradi va tashqi iqtisodiy omillarga nisbatan barqarorligini kuchaytiradi.

Shuningdek, korxonalar faoliyatida valyuta risklarini boshqarish mexanizmlarini rivojlantirish ham dolzarb ahamiyatga ega. Bank tizimida forward, swap va boshqa hedjirlash instrumentlarini kengaytirish, eksport-import operatsiyalarida risklarni oldindan baholash mexanizmlarini joriy etish hamda tadbirkorlarning moliyaviy savodxonligini oshirish iqtisodiy samaradorlikni yanada mustahkamlaydi.

Valyuta siyosatini inflyatsion targetlash siyosati bilan uyg'unlashtirish uzoq muddatli makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim o'rin tutadi. Valyuta kursi, narxlar barqarorligi va ichki talab o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni hisobga olgan holda olib boriladigan muvozanatli siyosat iqtisodiy o'sishning barqaror va izchil davom etishiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. *2025-yilda O‘zbekiston yalpi ichki mahsuloti hajmi 7,7 foizga o‘sdi.* — 2026-yil 27-yanvar.
2. O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki. *Exchange Rate — National Currency per US Dollar, Period Average.* — Markaziy bankning e-GDDS statistik ma’lumotlari.
3. O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki. *Inflation, Policy Rate and Inflation Target Indicators.* — 2026-yil may holati.
4. O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki. *Monetary Policy Guidelines for 2026–2028.* — Pul-kredit siyosati yo‘nalishlari.
5. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. *O‘zbekiston Respublikasi yalpi ichki mahsuloti: 2025-yil yanvar–dekabr.* — Press-reliz, 2026-yil 26-yanvar.
6. World Bank. *GDP Growth (Annual %) — Uzbekistan.* — Jahon banki ma’lumotlar bazasi.
7. International Monetary Fund. *Republic of Uzbekistan: Selected Issues and Country Reports.* — Washington, D.C.: IMF.
8. Asian Development Bank. *Asian Development Outlook: Uzbekistan.* — Manila: Asian Development Bank.
9. Paul Krugman, Maurice Obstfeld, Marc Melitz. *International Economics: Theory and Policy.* — Pearson Education.
10. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. *Iste’mol narxlari indeksi (turlari bo‘yicha) yillik dinamikasi (o‘tgan yilning dekabr oyiga nisbatan), 2010–2020-yillar.* — SIAT statistik ma’lumotlari.
11. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. *Iste’mol narxlari indeksi (turlari bo‘yicha) yillik dinamikasi, MIIT-2018 bo‘yicha, 2021–2025-yillar.* — SIAT statistik ma’lumotlari.
12. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. *Eksport hajmi (oylik), 2020–2025-yillar.* — SIAT statistik ma’lumotlari.
13. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. *Import hajmi (oylik), 2020–2025-yillar.* — SIAT statistik ma’lumotlari.
14. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. *Asosiy kapitalga investitsiyalar hajmi (yillik), 2010–2024-yillar.* — SIAT statistik ma’lumotlari.

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop journal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

2026. № 5 (2)

© Materiallar ko‘chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga
maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.
El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo‘lishingiz mumkin. Obuna bo‘lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to‘lov haqidagi ma’lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo‘natishingizni so‘raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo‘natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz